

SIMONE DE
BEAUVOIR
A Montparnasse asszonya

CAROLINE BERNARD

SIMONE DE
BEAUVOIR
A Montparnasse asszonya

KOSSUTH KIADÓ

A fordítás alapja:
Caroline Bernard: *Die Frau von Montparnasse*
First published in 2021 by Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin

FORDÍTOTTA
Győri Hanna

SZERKESZTETTE
Bartók Flóra

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
www.buerosued.de

ISBN 978-963-544-939-2

Minden jog fenntartva

© Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2021
(Published with Aufbau Taschenbuch;
»Aufbau Taschenbuch« is a trademark
of Aufbau Verlage GmbH & Co. KG)
© Kossuth Kiadó 2023
© Hungarian translation Győri Hanna 2023
Borítókép © Marie Carr / Arcangel

Prologus

Párizs, 1924

Este Simone és az apja megint összevesztek.

Georges de Beauvoir türelmetlenül próbált felválni egy darab húst. Már felöltözött, szórakozni indult.

Simone a bal oldalán ült, a tányérja mellett egy könyv hevert – mint mindig –, mert egy percet sem akart elpazarolni, hogy teljesítse nagyratörő olvasási terveit. Épp az *Eupalinosz vagy az építész*t olvasta Paul Valérytól.

– Méltatlan egy fiatal hölgyhöz ez az ápolatlanság! Nézd meg, milyen koszosak a körmeid!

Az apja igyekezett a lehető legmegvetőbbben hangsúlyozni, elég sikeresen. Amatőr színjátszóként gyakorlatlan fejezett ki bármilyen érzelmet.

Simone fel sem nézett a könyvéből. Bal kezével a lapot tartotta, hogy ne csukódjon be a könyv, a jobbal a villát, amivel a tányérjában kotorászott, remélve, hogy vakon is eltalál egy darabka répát.

– Simone. Hozzád beszélek! Nem tanította meg neked senki e házban, hogy mi az asztali illem?

– Georges, hagyd! Még csak tizenhat éves – védte az anyja.

– Épp ez az! – kiáltott fel Georges. – Tizenhat évesen más lányok már pontosan tudják, mit illik és mit nem. Matinékre járnak és teniszezni, hogy bemutassák őket a megfelelő fiatalembereknek.

– Nem akarok olyan férfit, akit ti választotok nekem – mondta Simone közönyösen, és lapozott.

– Nem is tudok elképzelni olyat, akinek kellenél. Kiköpött kékharisnya vagy. A férfiak nem szeretik az okos nőket.

Simone összerezett. Kékharisnyának nevezte az apja? Pedig ő biztatta tanulásra, és mindig büszke volt kiváló teljesítményére. De amióta kamaszodott, visszataszítónak és esetlennek látta. Azóta a két évvel fiatalabb, csinos húga, Hélène – akit Poupette-nek becéztek – felé fordult.

Az apja is megváltozott. Mi lett ebből a férfiből, aki korábban egész este monológokat és komikus jeleneteket adott elő a kandallónak támaszkodva, míg a nevetéstől potyogni nem kezdtek a könnyeik?

– A férfiak a hozomány nélküli nőket sem szeretik – felelte Simone, és egy másodpercre felpillantott, hogy lássa az apja reakcióját.

Georges elvörösödött mérgében.

– Te viszont nemcsak szegény vagy, hanem ronda is! Simone némán felállt. Amúgy sem volt már étvágya. Hallotta, ahogy a háta mögött megszólal az anyja.

– Simone-nak igaza van, Georges. Ha több szerencséd lett volna az üzletben, a lányomnak is lenne hozománya. Mi lesz így belőle, meg tudnád mondani?

A többit Simone inkább nem hallgatta végig. Elég jól ismerte már a szülei örök vitáit. Georges elpazarolta a pénzt, amit Françoise hozott a házasságba. Be kellett költözniük ebbe a sötét, ötödik emeleti lakásba a Rue de Rennes-re, cseléd nélkül, és most még a lánya jövője is romokban.

Addig fognak veszekedni, amíg az apja el nem menekül a lakásból. Simone lefeküdt az ágyára, és a fejére húzta a takarót. Amikor Poupette nem sokkal később bejött a szobába, nem mozdult. Úgy tett, mintha aludna, pedig teljesen éberem gondolkodott.

Mikor kezdte az apja kritizálni, töprengett. Mikor kezdett mindent elutasítani rajta, ami korábban tetszett neki? Miért veti meg hirtelen a szorgalmát, az iskolai sikereit? Mikor fordult elutasításba a csodálat, amivel az eszéről beszélt, ami állítólag olyan éles, mint egy férfié? Mikor lett a szeretett kislányból, akire olyan büszke volt, a folyamatosan bosszantó, ronda kékharisnya?

Simone eddig mindig azt csinálta, amit kértek tőle, és most pont ezt vetik a szemére. Elbizonytalanodott, de még inkább dühös volt. Az apja megjegyzései a csontjáig

hatoltak, de nem változtattak a döntésein. Csodálkozott, hogy nem sír. A barátnői közt arról volt hírhedt, hogy gyakran elsírja magát. Az apja sértéseit azonban nem akarta közel engedni magához. Többé nem érvényesek rá a szabályai.

A szomszéd ágyban Poupette felnyögött álmában. Simone-nak csak ki kellett nyújtania a karját, hogy megérintse, mert az ágyuk közt épp annyi hely maradt, hogy fel tudjanak kelni. Más bútor nem fért be az apró szobába, noha Simone borzasztóan vágyott egy dolgozószobákra, egy saját íróasztalra. Gondolkodott rajta, hogy beszéljen-e a húgával arról, ami foglalkoztatja. Nem, döntötte el, Poupette nem értené. Szerette a kishúgát, ezt a bájos, intelligens teremtetést, akiből azonban hiányzott Simone becsvágya és akaratereje.

Későre járt, Simone mégsem tudott aludni. A csendben felhangzó zörejekre fülelt. Az anyja már lefeküdt, az apja csak pár óra múlva fog hazajönni. Halkan felállt, és mezítláb letapogatózott a dolgozószobájába. Az apjának bezzeg volt saját szobája, noha szinte sosem tartózkodott benne. Természetes volt, hogy a ház urának, a férfinak van irodája, még ha szinte egyáltalán nem is használja.

Simone leült Georges íróasztalához, és kivett a fiókból egy papírt. Fehéren fénylett, bár az utcalámpák szórt fénye csak gyengén ért fel az ötödikre. Simone ceruzát fogott. Egyszeriben mintha az egész világ az övé lett volna! Mert leírhatta, milyennek szeretné tudni ezt az

egész világot. Bármit elképzelhetett, a nagy szerelmet, egy kalandot, új filozófiai elméleteket, amelyek a világot magyarázzák.

No, akkor mit írjon? Pár hónapja elkezdett naplót vezetni. Azóta oldalt oldal után töltött meg apró betűivel, mert drága volt a füzet, és remélte, hogy a macskakaparását az anyja nem tudja kibetűzni. Csak a füzet jobb oldalára írt, balra idézeteket, könyvcímeket, gondolatokat jegyzett fel, amelyeket nem akart elfelejteni, mert annyira lenyűgözték.

De most valami másról volt szó: az életét akarta leírni. Ha nincs senkije, akivel megbeszélheti a gondjait és az álmait, akkor saját magával fog beszélgetni, hogy jobban megértse, mit akar az életben és hogyan érhetné el a céljait. Ő volna az engedelmes Simone, a jó házból való úrilány, aki beteljesíti szülei elvárásait? A másik Simone, aki mindennél jobban szeretett ellentmondani, és semmit nem vett készpénznek, mindent megkérdőjelezett, felelne erre. Melyik fog győzni? Mindenesetre az írás jót tesz, ebben biztos volt; mint egy szabadon választott száműzetés, ahol egyedül lehet, mégsem magányos.

Simone felemelte a ceruzát, és a levegőbe írt pár betűt, míg nézte az ablak előtt lebegő szendereket, akik idetévedtek a magasba, hogy a gázlámpák sárga fénye körül csapdossanak.

Aztán puhán visszatette a ceruzát és a papírlapot a helyére a fiókba.

Különleges életem lesz, ígérte meg magának. Olyan, amilyenek én akarom, nem olyan kicsinyes, mint amelyet a szüleim szánnak nekem. Simone de Beauvoir leszek, nem X. Y.-né.

És egyszer híres író nő leszek.

1. fejezet

1927 tavasza

– *Plus vite*, Jacques, gyorsabban! – kiáltotta Simone, és kihajolt az ablakon, hogy a menetszél végigsimíthassa az arcát. Valójában ehhez még túl hideg volt a március, de Simone nem tudott ellenállni a vágynak, és letekerte az ablakot.

Élvezni akarta a pillanatot. Délelőtt letette az irodalomvizsgáját, kitűnő lett, ahogy várható volt. A záróvizsga újabb lépés volt írói álmai felé, amihez az elmúlt két évben kitartóan ragaszkodott. Kereste a saját elbeszélői hangját és témáját, és ezért minden szabad percében olvasott. Írott szöveg nem volt tőle biztonságban. A Rue de l’Odéonon lévő Shakespeare & Companyben az amerikai újdonságokat kölcsönözte ki, szemben Adrienne Monnier-nél a franciákat. Néha, ha mindenképp meg akart szerezni egy könyvet, de nem volt rá pénze, lopott is. A Szajna-parti könyvkereskedőknél mindent elolvasott álltában, ami a kezébe került. Amit máshol

nem kapott meg, megrendelte a Bibliothèque nationale-ban, ahol nap nap után dolgozott az olvasóteremben. De ott inkább a tanulmányaihoz szükséges könyveket olvasta. Az irodalom mellett persze az életet is tanulmányozta, mindazt, amit Párizs, a fény és a művészetek városa teljes sokszínűségében kínált. Majdnem minden kiállítást megnézett a környék galériáiban, és törzsvendég volt a nagy múzeumokban is. Ha volt pénze egy csésze kávéra, elment az egyik barátnőjével egy montparnasse-i kávézóba, leült az asztalhoz és hallgatta a körülötte beszélgető embereket. Minden érdekelte, semmi nem volt biztonságban a tudásvágya és a kíváncsisága elől.

Nos, ezzel a vizsgálóval jóval közelebb került a céljához. Legnagyobb öröme az unokatestvére, Jacques a Sainte Marie intézet előtt várta, és mosolyogva tárta ki előtte új kocsija ajtaját.

– Úgy látom, egy levizsgázott nő is lehet vonzó – mondta. – Elhívhatlak egy kis kirándulásra, hogy megünnepeljük a nagy napot?

Simone boldog volt. Gyerekkorában Jacques a barátja volt, később csodálta. Most pedig kezdett beleszeretni. Szép férfi volt, csinos öltönyöket hordott. A nővérével és egy házvezetőnővel lakott a Boulevard Montparnasse-on egy nagy lakásban, és senki nem mondta meg neki, hogyan éljen. Nagyvilági férfi volt, eljárt szórakozni, minden fontos táncmulatságot és galériát ismert, megmutatta Simone-nak a szürrealistákat. Órák hosszat beszélgettek

művészetről és irodalomról. Amúgy oly szigorú anyja megengedte, hogy Jacques-kal sétálni vagy moziba menjen. Az apja is kedvelte, és örült, ha leült vele csevegni, miután Simone-t este hazakísérte.

Simone a gondolatra elfintorodott. Az apja és Jacques ilyenkor végtelen kiselőadásokat tartottak irodalomról és színházról, az apja a moderneket szidta, és a klasszikusait dicsérte. Simone-nak is lett volna a témához egy-két szava, de az apja világosan az értésére adta, hogy nem szeretné, ha közbeszólna. Egy asszony nem szakíthat félbe egy férfit. Ha túlságosan zavarta Georges-t, akkor Jacques vállára tette a kezét, és beinvitálta a dolgozószobájába, míg Simone majd felrobbant dühében.

De aznap Jacques csak az övé volt! Simone lehajtott a napellenzőt, hogy megnézzze magát a tükörben. Az utóbbi időben nagyon előnyére változott, a rút kiskacsából hattyú lett. Noha Simone még mindig nem törődött túlságosan a külsejével, előnytelen ruhái alatt csinos fiatal nő rejlett. Ő maga legjobban világos, nefelejcsszínű szemét szerette, ami csak úgy világított finom vágású arcában. Pár napja a hosszú haját modern, divatos bubifrizurára nyíratta. Zazának, a barátnőjének is ilyen haja volt mostanában, és harang alakú nemezkalapjában egészen varázslatosan nézett ki. De Simone haja túl vékonyszálú volt, az arca túl hosszúkas, nem állt jól neki a frizura, még ha Maheu az ellenkezőjét is bizonygatta.

René Maheu, az osztálytársa, akit csak Lámának hívtak, házas ember létére szerelmes volt belé. Nem győzte csodálni, dicsérni Simone-t: a szépségét, az eszét, rekedtes hangját, amivel úgy szórta érveit, mint egy gépfegyver. De a frizurája tekintetében tévedett: teljesen félresikerült. Aznap Simone halvány pöttyös kendőt kötött rá, hogy a legrosszabbat elrejtse. Jacques láthatóan nem vette észre a változást, csak annyit mondott, hogy jól megy a kendő a blúza fehér gallérijához.

– Úgy nézel ki, mint egy helyes fiatalember – csipkelődött.

Jacques dudálva megelőzött egy másik autót, és villámgyorsan újra besorolt. Simone a vállának esett, majd gyorsan arrébb húzódott, és felcsapta a tükröt. Jacques egy percig nem gondol a saját külsejére, egyszerűen örült jól néz ki. Simone nézte a férfi jóvágású profilját, ahogy kicsit hunyorít: olyan kalandosnak látszott! Jacques elkapta a pillantását és felnevetett.

– Mindjárt odaérünk.

– Kár – felelte Simone. Még órákig tudott volna mellette ülni, és élvezni az autókázást. Nyugatra mentek, kifelé a városból. Jacques csak az ő kedvéért a Place de la Concorde felé kanyarodott, ahol a sápadt kék égbolt felé nyújtózott az obeliszk, majd a Diadalív irányába tartott. Már a Bois de Boulogne óriási fáin száguldottak. Ebben az évszakban még csupaszok voltak, de a pázsiton

ragyogtak a magnóliavirágok, a jázmin és a nárcisz sárgája.

– Hát nem gyönyörű?! – sóhajtott fel, és kilógatta a kezét az ablakon, hogy érezze a hűvös menetszelet.

– Te mindenben meglátod a szépet – csóválta a fejét Jacques.

– De hiszen a párizsi tavasz tényleg csodaszép! Nem gondolod? Nézd csak ezt a zsenge zöldet! Csak ilyenkor látni. Ha jövő héten erre jársz, már nem találsz.

Lehunyt szemmel a napba tartotta az arcát, ami ebben a pillanatban bújt ki a felhők közül. Aztán megint Jacques-ra pillantott. A férfi lendületesen leparkolt, és kipattant, hogy kinyissa neki az ajtót.

– Szabad?

Simone rámosolygott.

– Mihez volna kedved? Csónakázni vagy fagyizni?

– Mindkettőhöz! – kiáltotta a lány. – De nyolcra haza kell érnem. Papa meg akar hívni ünnepelni, mert letettem a záróvizsgámat.

Kibérelték az egyik kis csónakot, egy hattyú alakút, és lustán hagyták, hogy a tó közepére sodródjanak.

Jacques könyvet vett elő a zakója zsebéből. Alain-Fournier kötete volt, *Az ismeretlen birtok*, ami sokak szerint Goethe Wertherjét utánozta, mert ugyanolyan szerelemről szólt: arról a nagy, boldogtalanról, amit csak egész fiatalon érez az ember. Simone érzelmeit rettentően felkavarta a regény, és azóta csak fokozódtak

Jacques iránti gyengéd érzései. Ez volt a végső impulzus, ami az irodalom felé terelte. Az irodalom a vallást pótolta: Simone hitt a szavak hatalmában, a regények lettek az új Bibliája, még ha az anyja féltette is a lelki üdvét tőlük.

– Nem kell felolvasnod – mondta Jacques-nak. – Egész bekezdéseket tudok belőle fejből.

– Na jó, és a *La Garçonne*? Ahhoz mit szólsz? A hajadhoz illene. – Szóval mégis észrevette az új frizurámat, gondolta Simone, míg a férfi a másik zsebébe nyúlt.

Kuncogott. Victor Margueritte regénye sorra kavarta a botrányokat, mert főszereplője, Monique Lerbier el-lenszegült szülei házassági terveinek, és szexuálisan független életet élt. Simone persze ezt is olvasta, titokban, a szülei tudta nélkül. Olvasás közben időnként arra gondolt, hogy szívesen lenne Monique helyében. Intett.

– Ezt is ismerem. Csak mama meg ne lássa, mert akkor többet nem mehetek veled kettesben sehova.

– Még mindig cenzúrázza az olvasmányaidat?

Simone bosszúsan megrázta a fejét, és arra gondolt, hogy Françoise régebben összetűzte az oldalakat, amelyek nem volt szabad elolvasnia. Simone természetesen mindig ezeket olvasta először, és aztán pontosan ugyanazokba a lukakba tűzte bele a tűket. – Mama már feladta, hogy megneveljen.

– Hogy a házassági hűspiacon jó esélyekkel induló illemtudó kisasszony legyél?

– Én? Esélyeim legyenek a házasságra? Tudod, hogy nem lehet, mert papa nem tud hozományt adni.

– Úgyis tudom, hogy nem is akarsz.

– Megházasodni akarok, de nem akárkivel, és biztos nem olyasvalakivel, akit a szüleim választanak nekem. – Simone rámenőss pillantást vetett rá oldalról, hogy megállapítsa, értette-e a férfi a célzást.

Jacques azonban válasz helyett nekifeküdt az evezőknek, hevesebben húzott, pedig még jó messze voltak a mesterséges szigettől. Úgy tett, mintha mindjárt partot érnének.

A délután hátralévő részében továbbra is az ellenállhatatlan sármőrt játszotta.

Jacques még épp időben vitte haza, hogy a lány az apjával el tudjon menni a színházba.

Míg az apja Jacques-ot a dolgozószobába kalauzolta, hogy váltsanak egy-két szót, „mint férfi a férfival”, Simone bement a szobájába, hogy gyorsan megfésülje kócos haját, és újrakösse a kendőjét. Az arca lepirult, a bőre mintha ragyogott volna, de ez sem változtatott semmit azon, hogy az apja nem találta szépnek. Vajon miről beszélget Jacques-kal, kérdezte magában. Hogy össze kéne házasodnia Simone-nal? Valóra válna az álma, és az apja végre belátná, hogy mégis képes megfogni egy férfit.

Felsóhajtott.

Nem értette, miért csalódott benne ennyire az apja. Mindig büszke volt, amikor régebben kijelentette, hogy úgy gondolkodik, mint egy férfi. Tanult, dolgozott, hogy tényleg megfeleljen ennek a képnek. Ma megszerezte első záróvizsgáját, és ezzel igazán le akarta nyűgözni. De az apja azt sem kérdezte, miből vizsgázott. Nem érdekelte.

Pedig Simone már rég nem azért tanult, hogy lenyűgözze az apját. Belépett a tudás világába, és minden könyv, amit elolvasott, kíváncsibbá tette a következőre. Imádott tudományos kérdéseken tépelődni, új dolgokat felfedezni, meggyőző érveket felsorakoztatni, és másokat az eszével meglepni.

Elmosolyodott. Aztán átment a többiekhez.

2. fejezet

1927 tele

Simone már rég nem rémült meg a gondolattól, hogy nem lesz rangjához méltó, elrendezett házassága, ahogy az ő társadalmi közegében szokásos volt. Mivel az apja a vagyona nagy részét elvesztette orosz hadikölcsönön, és utána a maradék tőkéjével kockázatos vállalkozásokon spekulált, a család előtt a nagypolgári szalonok ajtaja zárva volt.

Simone-nak magának kell majd pénzt keresnie. Mielőtt sikeres író nővé válik, tanárként fog dolgozni. Ha férfi lenne, akkor tanulhatna az École normale supérieure-ön, ahol az ország legjobb tanárait képezik. Okosnak elég okos hozzá, csak nőket nem vesznek fel, ezért különböző iskolákba iratkozott be, a Katolikus Intézetbe, a neuilly-i Sainte-Marie Líceumba, a Sorbonne-ra, hogy matematikát, irodalmat, görögöt, latint és filozófiát tanuljon. Egész nap fel-alá metrózott és buszozott Párizsban, hogy az egyik iskolából a másikba jusson. Ráadásul az anyja

megkövetelte, hogy ebédre otthon legyen. Simone egyfelől szeretett úton lenni, mert elrejtőzhetett, nyugalomban olvashatott és álmodozhatott, és néha csakúgy kiszállt valahol, és megnézett magának egy utcát vagy egy városnegyedet. De összességében elég fárasztónak tartotta ezt az életmódot.

Kiszámolta, hogy nagyjából négy év alatt végez a tanulmányaival. Végtelenül hosszú időnek tűnt a szemében! Annyi ideig kell még a szüleinél laknia, és elviselnie a sok-sok előírást, tiltást.

– Miért nem adsz magánórákat? Igazán jó lenne! – javasolta az anyja, aki egyre jobban aggódott a lánya lelkéért. A lánya egyházi iskolába járt, ahol meglehetősen kritikusan szemlélték a világi órákat, és erre most mégis pont filozófiát akar tanulni.

– Okostojás akarsz lenni? – csattant fel az apja. Megvető kifejezése volt ez a magántanárira. De a legkínosabbnak azt tartotta volna, ha a lánya iskolában oktatott volna. A hivatalnokokat még jobban megvetette, mint a magántanárokat. – Miért nem tanulsz jogot? Azzal mindig lehet kezdeni valamit – mondta. Ő maga is jogász volt, de a háború után fel kellett mondania az irodáját, és aztán soha többet nem talált megfelelő munkahelyet.

Simone alig bírta hallgatni. Már rég nem adott az apja véleményére. Nem volt szüksége a dicséretére. Befejezi a tanulmányait, aztán útra kel. Amikor megosztotta ter-

vét az apjával, az dührohamot kapott. Simone felállt, és elhagyta a szobát.

Este az ágyban Poupette azt kérdezte tőle:

– Miért kell mindig másnak lenned, mint a többiek? Mindenkinek az orrára koppintasz, és aztán csodálkozol, ha nem kedvelnek – szemrehányóan mondta, de csodálat is bujkált a hangjában.

Simone-nak nem kellett sokáig gondolkodnia a válasszon.

– Mert más vagyok. Nem akarok semmilyen skatulyába beférni, amibe mások tuszkolnak. Simone vagyok, én vagyok, nem az, aminek mások akarnak.

– Ez elég fárasztó, nem? – hangzott a másik ágyból.

Simone bólintott. Igen, fárasztó volt, néha sok is. De nem tudott másképp tenni.

Françoise nem bírta elviselni, ha Simone beletemetkezett a könyveibe. Még mindig remélte, hogy a lánya talál egy elfogadható rangú férfit, és minden alkalmat megragadott, hogy a lányait bemutassa a megfelelő körökben.

– Simone, kérlek, készülődj! Hiszen tudod, Brugerékhez vagyunk hivatalosak! – rántotta fel az anyja Simone szobájának az ajtaját. A lány az ágyon feküdt és olvasott. Az anyja hangja türelmetlen volt. Már kétszer figyelmeztette Simone-t, Poupette kabátban állt mögötte.

– Nem jövök. Dolgoznom kell. Holnap kezdődik az új szemeszter – Simone tüntetőleg a másik oldalára fordult.

– Még szép, hogy jössz! – felelte az anyja azon az éles, megvető hangon, amit Simone úgy utált. – Brugerék családi barátaink, meghívtak mára aperitifre. Castellet-ék is ott lesznek.

– Unom őket.

– Butaság! Na, gyerünk!

Az anyja nem hagyott kiutat. Így hát két végtelen órát kellett eltöltenie Brugerék zsúfolt nappalijában, és elviselnie a teljesen tartalmatlan fecsegést, és Madame Castellet megvető pillantásait, miközben nagy hangon dicsérte a fiát. A fiú szégyenlősen ült mellette, és egész délután egy szót sem szólt. Simone elmondhatatlanul butának tartotta. Milyen képmutatók ezek az emberek! Nem is élnek, csak úgy tesznek, mintha! Simone elhúzta a száját, és nem felelt, ha kérdezték.

– Nehéz életkor – mondta búcsúzáskor Madame Bruger az anyjának. Ez a cinkos megjegyzés mindennél jobban felidegesítette Simone-t. Úgy beszéltek róla, mintha ott sem lett volna! Mintha tudnák, milyenek a lányok az ő korában. De Simone nem olyan, mint a többi lány, és soha nem is lesz olyan.

Az anyja heves szemrehányásokkal illette a hazafelé vezető úton. Illetlenül viselkedett, megbántotta az embereket.

– Így sose találsz férjet magadnak.

Simone megállt, és elképedve ránézett.

– Tényleg hozzá akarsz adni egy ilyen fajankóhoz? Nem akarok férjet. Úgyse venne el senki, mert a papa eltőzsdézte a hozományomat, mint tudjuk!

Françoise felemelte a karját, és Simone azt hitte, megüti. De aztán leengedte, amikor észrevette, hogy felfigyeltek rájuk az emberek. Némán mentek haza.

Az anyja biztos azon melegében beszámolt az apjának, hogy milyen lehetetlenül viselkedett. Simone látta a csalódottságot a szemében, amikor másnap este fáradtan, koszos hajjal, kopott ruhában leült vacsorázni, és közben a görög igéket tanulta ahelyett, hogy bájosan csevegett volna.

– Hálátlan szörnyeteg vagy – fújtatott az apja.

Simone-t szíven ütötte a sértés. De nem tudott mit tenni. Az apja már rég nem volt a példaképe. Hiszen látta, hogy nem ura a saját életének. Az apja megvetette a könyveket, amiket ő olvasott. Mindent, ami nem franciául volt, ismeretlenül elutasított. Hajthatatlan volt és szűk látókörű, ráadásul tekintélyelvű. Minden este elment bridzsezni, és úgy gondolta, a férfiaknak természet adta joga hűtlennek lenni, míg a nőknek erényesnek kell maradniuk. Ugyan milyen alapon írna elő neki ez a férfi, hogy mit tegyen?

Miközben a könyvébe mélyedt, és fejben ragozta az igéket, Simone Zazára gondolt. Amióta Zaza leült mellé a negyedik osztályban, ő volt Simone legjobb barátnője.

Mellette ismerte meg a barátság áldásait. Zaza jó módú, vallásos családból származott, és számtalan testvére volt, tökéletes eleganciával és magától értetődően intézte társadalmi kötelességeit. Tudott társalogni, teát tölteni, mindig jól öltözött volt. Soha nem emelte fel a hangját vagy nevetett fel hangosan. Simone csodálta olvasottságát és zongoratehetségét. Hogy tudott egyszerre kötelességtudó lánya és szinte a barátnője lenni az anyjának? Zaza sajnos állandóan a családjával volt elfoglalva, csak ritkán találkozhattak. Most épp végtelenül hiányzott neki, fontosabbnak érezte a barátságukat, mint bármikor máskor.

Pontosan ilyennek kell lennie a férfinak, akit majd egyszer megszeretek, mondta magában. A kétség árnyéka sem férhet hozzá, hogy ő az igazi, mert különben mindig azt kéne kérdezni magamtól: miért ő és nem más?

A szüleire nézett, akik legszívesebben valami unalmas fráterhez adták volna. Ebben a pillanatban büszke volt rá, hogy mennyire elszakadt tőlük és a társadalmi osztályától. Már az isten gondolata sem kötötte gúzsba, ugyanis tizennégy évesen megállapította, hogy nincs isten. De vajon hova tart? Hol a helye az életben? Bár csak lenne valakije, akivel megbeszélhetné a kétségeit, a vágyát egy igazi, őszinte életre. De nem ismert senkit, aki hozzá hasonlóan gondolkodott, aki megkérdőjelezte a világot.

Az anyja elkapta kritikus pillantását, és Simone újra a szöveg fölé görnyedt.

A szellemi tevékenységbe menekült a tépelődés és az unalom elől. Pedáns napirendet szabott magának, szinte a nap minden percét kitöltötte olvasmányokkal. Még jobban elhanyagolta a külsejét, sem azzal nem törődött, mit vesz fel, sem azzal, hogy áll a haja. Ha nem voltak előadásai, akkor az egész napot a Rue de Richelieu-i Bibliothèque nationale-ban töltötte. Már odasétálni is élvezetes volt a 19. századi fedett passzázsokon, el a rövidárüzetek és egy porcelánbaba-műhely előtt. Aztán belépett az óriási olvasóterembe a fa forgókereszten keresztül, amely minden alkalommal kattant, amikor visszapatant mögötte. A díszes kupolák alatt, amelyek egy sereg kifeszített esernyőhöz hasonlítottak, megdobbant a szíve, ugyanakkor icipicinek érezte magát, hiszen a toronymagasan nyújtózó polcokon Franciaország összegyűjtött tudása halmozódott fel könyvekben és kéziratokban, kottákban és képekben, újságokban, katalógusokban, és minden létező nyomtatott formában. Itt minden kérdésre van válasz. Valószínűleg a százezernyi könyv egyikében arra is, hogy ő miért olyan boldogtalan, és miért veszekszik mindig az anyjával. Csak a megfelelő könyvet kell megtalálnia.

A bejárattól látta, hogy a kedvenc helye még szabad: a 271-es, a folyosó mellett közvetlenül balra. Odasietett, hátratólta a széket és leült a bőrrel bevont széles asztal-

hoz. Felkattintotta a zöld üvegbúrási lámpát, és egy pillanatra lehunyta a szemét, hogy koncentráljon, és kiélvezze a különleges, szeretett légkört.

Parketta és vénséges vén székek folyamatos recsegése vette körül, amit annyira megszokott, hogy úgy érezte, e nélkül már nem is tudna az olvasásra összpontosítani. A recsegést csak egy-egy szisszenés, majd az azt követő huppanás szakította meg, amikor a terem hátuljában új csőposta érkezett. Simone szerette elképzelni, ahogy a papírok egy másik emeletről vagy épületszárnyból a légnyomástól hajtva száguldanak a sokméternyi csövön keresztül, hogy aztán itt kiköpjék őket a csőrendszer.

Valaki krárogott mellette, mire észbe kapott, felcsapta a könyvét, és olvasni kezdett.

Amikor megéhezett, szünetet tartott. Végre kiharcolta az anyja engedélyét, hogy ne kelljen ebédre hazamennie, mert túl sok időt vesztegetett el a metrózással. Így csak kiment venni egy bagettet meg egy darab sajtot, és leült a Palais-Royal kertjébe, ami csak egy saroknyira volt. Tavasszal az egyik padra telepedett a tulipánfák alatt a szabadba, amelyek a parknak ebben a védett csücskében hamarabb virágoztak, mint máshol. Ha esett, akkor az árkádok alatt keresett menedéket. Aztán tovább dolgozott, míg a könyvtáros komoly hangon ki nem hirdette: „*Messieurs*, záróra.” Egyszer odament a pultjához, és megkérdezte, hogy a hölgyekre is vonatkozik-e, de a férfi csak értetlenül nézett rá. Amikor végül kilépett

a délutáni fénybe, mindig szüksége volt egy pillanatra, hogy rájöjjön: Párizsban van. Körülötte az emberek ügyes-bajos dolgaik után futnak, leviszik a szemetet, kenyeret vesznek, míg ő fülig merült a szellem birodalmába. Gyakran a Szajna-parton sétált haza, és néha, amikor a lemenő nap a Louvre számtalan ablakát aranszínűre festette, örömkönnyek szöktek a szemébe.

Habár elégedett volt az úttal, amin elindult, sokszor elbizonytalanodott, furcsa érzések kerítették hatalmukba. Éjszakákon át képes volt Jacques miatt sírni. Nem értette a viszonyukat. Néha megvetette, hogy a férfi elpazarolja az életét. Megbukott a jogi vizsgán, ami persze nyomasztotta, mégsem próbálta megismételni a vizsgát. Hetekig nem jelentkezett, és Simone-nak hiányzott.

Csak Zazánál talált vigaszra. Az apja új állást kapott, rengeteget keresett. A családjuk csodás lakásba költözött, és autót is vettek. Zaza számára ez még több társasági kötelezettséget jelentett, és alig maradt ideje Simone-ra. Általában csak vasárnaponként tudtak pár órát a Champs-Élysées-n sétálni, és Simone kiöntötte barátnőjének a szívét, mesélt a kétségeiről és az álmairól. Zaza megpróbálta megérteni, de úgy vélte, Simone túl sokra vágyik.

– Nagyon bátor vagy. De egy nőnek valamikor gyereket és férjet kell akarnia – mondta. – Erre rendeltetett...

– Azért, mert ez van a Bibliában? – kérdezett vissza élesen Simone. – Abban már rég nem hiszek.

Zaza elszörnyedve nézett rá.

Simone az intelligenciájával és jó jegyeivel egyre inkább magára vonta a többi diák figyelmét, főleg a férfiakét. Hízelt neki, hogy körülrajongják és kérdezzentik. 1928 nyarán szerezte meg filozófiából a diplomáját, az évfolyam második legjobbjaként. A harmadik helyen egy Maurice Merleau-Ponty nevű fiatalember állt. Aznap, amikor kihirdették az eredményeket, bemutatkozott neki, és gratulált sikeréhez. A fiú az elit *École normale*-ban készült a vizsgára, ami nagyon érdekessé tette Simone szemében. Talán kifaggathatná, hogy ott milyen előadásokat tartanak. Férfiként hidegen hagyta, magas volt, esetlen, nem vonzó. De Simone-nak nem ez számított, hanem hogy bájos volt és főképp intelligens. Lenyűgözte, milyen komoly beszélgetéseket folytatott vele a filozófiáról. Végre talált magának egyenrangú vitapartner! Hogy a másik szigorúan katolikus, az kevésbé tetszett neki, de legalább volt alkalmuk órákon át vitázni a keresztény misztikusokról.

Simone elkezdett órákat tartani a volt iskolájában a fiatalabb diákoknak. Így még több szabadságra tett szert. Az anyjának mondhatta, hogy órákat ad, és a pénzből, amit megkeresett, könyveket vehetett, meg olcsó koncertjegyet a Châtelet-be vagy belépet az orosz balett előadásaira.

Húszévesen úgy döntött, mindent megtesz, hogy hamarabb befejezhesse a tanulmányait – minél előbb kezd dolgozni, annál gyorsabban szert tehet a rég vágyott függetlenségre.

– Brunschvicg professzor megengedte, hogy lediplomázzak, és közben az École normale-on az agrégationra, azaz a tanári versenyvizsgára is felkészülhessek. Így magasabb szintű oktatóként kvalifikáltathatom magam. Én vagyok az egyik első női hallgató, akinek megengedik. Ezzel egy egész évet megspórolok – mesélte egyik este büszkén a vacsora mellett.

A szülei meg akarták neki tiltani a vizsgát, mire Simone hetekig egy szót sem szólt hozzájuk. Végül engedtek. Simone boldog volt. Már csak másfél évet kell kibírnia, aztán végre szabad lesz!

Minden tökéletes lett volna, ha Jacques-nak nem kell katonai szolgálatra jelentkeznie Algériába. Tizennégy hónapig távol lesz! Simone úgy érezte, belehal. Hogy élhet annyi ideig a szeretett Jacques-ja nélkül? Másrészt amúgy sem lenne ideje találkozni vele, ha a terv szerint akarja lezárni a tanulmányait.

Kétségbeesetten lépett be a bárba, ahova búcsúitalra hívta a férfi. A megadott címen egy alagsori helyiség volt. Csodálkozva ment le a lépcsőn. A bárban sötét volt és dohányfüst, szólt a zene, szorosán összeölelkezve szerelmespárok táncoltak és csókolóztak. Erre nem volt felkészülve. Nem kettesben volt Jacques-kal, ahogy várta, egy csapat lármás barátja vette körül. Simone letette maga mellé a padra a retiküljét, és úgy döntött, mégis élvezni fogja az estét. Még sosem volt efféle helyen. A sötét lokál hangulata egy pillanat alatt feledtette vele

csalódottságát. A dohány- és alkoholszag a fejébe szállt. Nézte a többi vendéget, megitta az első koktéliját, és rögtön magával ragadta az ananász édes íze, a kis ernyő, amire fel lehetett szűrni a gyümölcsöket. Miközben a tükörben nézte magát, és fülelt a körülötte zsbongó durva társalgásra, azt kérdezte magában, mi lehet a sok üvegben, amivel olyan ügyesen bűvészkedik a bárpultos. Milyen ízek, a bódulat milyen formái rejlenek a színes címkék mögött? Intenzív pillantásokat vetett a pultosra, és elvetemültnek és vonzónak érezte magát. Később Jacques hazakisérte, és Simone, míg mellette ült, a megfelelő szavakat kereste.

– Mire visszatérsz, majdnem befejezem az egyetemet – mondta. Remélte, hogy a férfi megérti. Hogy akkor ideje lenne eljegyeznie. De Jacques némán meredt az utcára.

Esett, Párizs fényei piros és fehér pacákká mosódtak el a szélvédőn. Túl hamar odaértek a Rue de Rennes-re a házuk elé. Jacques-nak legkésőbb most mondania kéne valamit, itt az ideje négy szemközt beszélni. Simone várta, hogy megcsókolja, hogy megkéri, várjon rá, mert a katonaság után feleségül veszi.

De Jacques semmi ilyesmit nem tett.

– *Au revoir!* – mondta, és átnyúlt előtte, hogy kinyissa a kocsiajtót. Simone kiszállt, a férfi elhajtott.

Egyedül állt a járdán, és az autó után nézett. Túlságosan le volt döbbenve, hogy mondjon vagy gondoljon bármit.

A következő hetekben bemesélte magának, hogy nem hiányzik már neki Jacques, és amúgy sincs ideje ilyen vágyakra, mert jócskán több munkája lett. A német filozófus, Gottfried Wilhelm Leibniz munkásságával foglalkozott. Brunschvicg professzor ezt a szakdolgozatát választotta neki.

Csak vasárnaponként engedett meg magának egy kis pihenést, olyankor elment Zazával teniszezni. Egyik hétvégén meghívta Merleau-Pontyt is, aki magával hozta egyik diáktársát és barátját, Gandillac-ot. Simone távolról ismerte, és szimpatikusnak tartotta, mert bár gazdag családból származott, nem volt felfuvalkodott. Párosoztak és nagyon jól szórakoztak. Következő vasárnap Ponty hívta meg őket hajókázni. „Hozza csak a barátnőjét is!”, javasolta. Simone csodálkozva állapította meg, hogy Zaza hirtelen egészen másképp viselkedik, mint szokott. Különösen élénk volt, sokat nevetett, és folyton a ruháját igazgatta. És teljesen egyértelműen csak Maurice-re figyelt.

– Beleszerettél Pontyba – csipkelődött Simone, amikor hazafelé buszoztak.

Zaza merengve bólintott.

– Olyan finom ember! Azt hiszem, tetszene a szüleimnek is.

A Jacques-kal töltött este felbátorította Simone-t, és Poupette-tel, aki időközben képzőművésznek tanult, lemerészkedett bárokba, ahol művészek, munkások és más érdekes emberek találkoztak. Élvezte, hogy olyanokkal

beszélgethet, akik egész más világból érkeztek, mint a családja. Itt költötte el a pénzt, amit a tanítással megkeresett. Legjobban a Jockey tetszett neki, ahol Greta Garbo- és Charlie Chaplin-képek függtek a falon. Poupette-tel imádtak az asztalhoz telepedve pálinkát rendelni. Néha úgy tettek, mintha nem ismernék egymást, és eljátszották, hogy hangosan veszekednek, élvezve a többiek figyelmét.

Simone időnként levelet kapott Jacques-tól, aki furcsa, nehezen értelmezhető mondatokban fogalmazott. *Ővőre helyrehozzuk.* Úgy döntött, házassági ajánlatként értelmezi, és a gondolat boldoggá tette.

A nyarat – mint mindig – vidéken töltötte. A nagybátyjainak és nagynénjeinek volt két parasztháza. Az első négy héten hagyományosan Limousinban nyaraltak, egy Meyrignac nevű falucskában, pár kilométerre Uzerche-től, ahol még az ükapja vásárolt egy kétszáz hektáros földet házzal. Az épület teljesen komfort nélküli volt, sem folyó víz, sem áram nem állt rendelkezésre. Víz legalább folyt a ház előtti pumpás kútból, aminek ritmikus nyirkorgása Simone egyik kedvenc hangja volt.

Simone és Poupette mindig csodálatosan érezték magukat a meyrignac-i nyaraláson. Az anyjuk itt szabadon engedte őket, egész nap felügyelet nélkül kószálhattak. Imádták a nagyapjukat, aki szigorú napirend szerint élt, és nem zavartatta magát az unokáitól. Amikor letelt

a Meyrignac-ban töltendő idő, továbbutaztak La Gril-lère-be, ami csak pár kilométerre volt, és ahol Georges nővérének volt háza.

A szünidő során Simone újra felvette kedves szokásait: órákig olvasott a fűvön elnyúlva vagy a bokrokba bújva, hosszú sétákat tett, és a természet szépségét csodálta. Közben egyik héten elutazott Zazához és a családjához, akik szintén vidéken nyaraltak. A hatalmas birtokon nyüzsgött Zaza és nyolc testvére, számtalan rokonuk, vendégük és szolgálóik. Egyik tennivaló követte a másikat: véget nem érő vendégségek, teadélutánok, krikettversenyek és piknikek. Simone hamarosan visszavágyott Meyrignac nyugalmaiba. Madame Le Coin gondoskodott róla, hogy egy percet se tudjon kettésben maradni Zazával, mert úgy gondolta, rossz hatással van a lányára. Simone az ő szemében elszegényedett, nevetlen lány volt, akinek az apja csődbe ment.

Simone legnagyobb csalódására még csak nem is lakhatott egy szobában Zazával, mint régebben. Ehelyett egy fiatal nő aludt a másik ágyban, Stépha, aki Ukrajnából érkezett, és ennek ellenére a Le Coin családban csak Mademoiselle la Polonaise-nek, azaz a lengyel kisaszszonynak hívták. Ő gondoskodott Zaza kisebb testvéreiről, szőke volt és csodaszép, és Simone hamar észrevette, mennyire intelligens. Ő is a Sorbonne-on tanult, ami még inkább elbűvölte.

– Miért dolgozol nevelőnőként? – kérdezte Simone első este. – Zaza azt mesélte, hogy nagyon gazdag családból származol.

Stépha felnevetett.

– Az anyám adott pénzt a tanulmányaimra, de annyira pazarlóan élek, hogy már rég elköltöttem mindet. Ezért pályáztam meg Madame Le Coinnál a gyerekfelvigyázó állást.

– És hogy sikerült meggyőződnöd? Nem nézel ki nagyon katolikusnak.

Stépha cinkosan elvigyorodott, összekulcsolta a kezét és az égre emelte a tekintetét.

– Nagyon jámbornak tettettem magam, és hitt nekem.

Pimasz vidámsága rögtön magával ragadta Simone-t. Attól kezdve a két fiatal nő egész éjjel sűgött-bűgött, nevetgeltek, kicsűfolták Le Coinékat, hogy milyen régimódik, bigottak és zsugoriak. Stépha újra meg újra sokkolta Simone-t kendőzetlenül szabados viselkedésével. Első este egyszerűen levette a ruháját és az alsószoknyáját, és elkezdett mosakodni, közben pedig zavartalanul beszélt tovább. Simone még sosem látott mást meztelenül, még a hűgát sem, és kínosan szégyenkezve próbált másfelé nézni. Ugyan a könyveiből ismerte a női test anatómiáját, és tudta, mi történik férfi és nő között, de sosem mert volna erről olyan nyíltan beszélni, mint Stépha. De nem lett volna ön-maga, ha fenntartásait nem söpri rögtön félre.

Különösen azt hallgatta izgatottan, amikor Stépha Fernandóról mesélt, egy spanyol festőről, akit előző évben ismert meg Berlinben, és szerelmes lett belé. Le is feküdtek, mesélte Simone-nak, akinek leesett az álla.

Mire ősszel visszatért Párizsba, a lába megizmosodott a sok mozgástól, a bőre leburnult és ragyogott. Alig várta, hogy folytassa az egyetemet. Különböző könyvtárakban töltötte a napjait, és a kötelező olvasmányainak szentelte az idejét. Ebben a szemeszterben Kant bonyolult szövegei voltak terítéken, lazításképp pedig a képekben gazdag görög mitológiai történeteket olvasta.

A Stéphával folytatott bizalmas beszélgetések ráébredtették, hogy neki is van teste, így szívvel-lélekkel átadta magát a szerelmi rajongásnak. Ült a Bibliothèque nationale-ban, lehunyta a szemét, és elképzelte, hogy Jacques ül az asztal túloldalán, szintén dolgozik, és időnként rápillant. Néha a pusztaság lehetőség, hogy ott lehetne, ábrándozásra csábította. Élvezte ezeket az édes pillanatokat. Aztán rendreutasította magát, és újra a szövegek fölé görnyedt.

A tanulmányai miatt nem igazán volt ideje szórakozni járni vagy a barátaival találkozni. Stépha, akinek Simone-nal ellentétben több pénze volt, időnként meghívta egy forró csokoládéra a Deux Magots-ba, és az egyik alkalommal Simone megismerkedett Fernandóval is. A férfi zsidó volt, Konstantinápolyban nőtt fel,

és Cassirernél, Husserlnél és Heideggernél hallgatott filozófiát Németországban. 1924-ben jött Párizsba, hogy festő legyen. Simone felkapta a fejét a filozófusok nevére. Már hallott róluk, de a műveiket még nem olvasta. Mindemellett Fernando jó üzletember is volt, aki céget vezetett, és támogatta szegény török családját. Stépha szívből szerette, de ettől még elfogadta más férfiak udvarlását is. Simone-nak tetszett Fernando szerteágazó tehetsége, és néha együtt mentek szórakozni. Poupette-tel sok órát töltöttek a Louvre-ban, és amikor Zaza is visszatért Párizsba, újra rendszeresen sétáltak kettesben. Egyik délután forró sült gesztenyét ettek a Tuileriák kertjében, amikor Zaza bevallotta, hogy komolyan beleszeretett Merleau-Pontyba.

– Mindig *úgy* néz rám. Álmodozom róla.

– Csodásan illetek egymáshoz – mondta Simone, és örült, hogy két jó barátja egymásra talált.

– Mama még nem tudja – mondta Zaza, és Simone látta, hogy barátnője boldogan mosolyog.

Simone is boldognak érezte magát, akármilyen rendezett és monoton is volt az élete. Észlelte, hogy jó hozzászólásai, kiváló vizsgaeredményei felkeltik a többi diák kíváncsiságát és tiszteletet ébresztenek iránta. Tetszett neki ez a fajta figyelem, és megvigasztalta, amikor az apja megvető lenézésével kellett küzdenie.

Csupán egyvalakit nélkülözött – Jacques-ot.